

УДК 378.09:316.62- 057.87

Шапошникова Ірина Василівна
декан факультету психології, історії та соціології
Херсонського державного університету,
доктор соціологічних наук, доцент

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СТУДЕНТСЬКОГО МОНОСТИЛЮ У ПРОСТОРІ ВНЗ:УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

Анотація. У статті описано методологічні засади формування студентського моностилю у просторі вищого навчального закладу. Зазначено, що з функціонального погляду освіта є невід'ємним структурним елементом соціальної системи. Структура і обсяг соціального капіталу визначають стиль життя індивіда через рівень і якість отриманої освіти, а будучи критерієм соціальної стратифікації, освіта значною мірою орієнтується на особисті здібності індивідів, на розвиток яких спрямовано весь процес управління ВНЗ.

Ключові слова: моностиль, соціальний капітал, молодь, вища освіта.

Шапошникова И. В. Методологические основы формирования студенческого моностиля в пространстве вуза: управленческий аспект

Аннотация. В статье описано методологические основы формирования студенческого моностиля в пространстве вуза. Отмечено, что с функциональной точки зрения образование является неотъемлемым структурным элементом социальной системы. Структура и объем социального капитала определяют стиль жизни индивида через уровень и качество полученного образования, а будучи критерием социальной стратификации, образование в значительной степени ориентируется на личные способности индивидов, на развитие которых направлено весь процесс управления вузом.

Ключевые слова: моностиль, социальный капитал, молодежь, высшее образование.

Shaposhnykova I. V. Methodological basis of forming student monostyle Universities in space : administrative aspect

Annotation. The paper describes the scientific and methodological principles of forming student monostyle in the space of higher education. Indicated that from a functional point of view, education is an integral structural element of the social system. The structure and the amount of social capital determine the lifestyle of the individual through the level and quality of education and social stratification criterion speaking, education is largely focused on the personal abilities of individuals, which is aimed at developing the entire educational process.

Keywords: monostyle, social capital, youth, higher education.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Освіту з огляду на соціологічний підхід може бути інтерпретовано як вид людської практики щодо передання й засвоєння культурного досвіду, як форму соціалізації та виховання людини і як соціальний інститут з виконання низки функцій, що

сприяють інтеграції та стабільності суспільства. На сьогодні завдання інституту освіти ускладнюються. Зростання динаміки соціальних та економічних процесів унеможлиблює тривалу інтеграцію суб'єкта на підприємстві, висуваючи вимоги не лише до професійної, але й до моральної готовності індивіда щодо виконання певного набору соціально-трудова функцій. Чи не єдиним соціальним інститутом, здатним забезпечити виконання поставленого завдання, є інститут вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичне осмислення якості освіти та процесу професіоналізації особистості було започатковано у працях класиків – Г. Беккера, М. Вебера, Е. Дюркгейма, К. Мангейма, Р. Мертона, Т. Парсонса, Г. Спенсера, П. Сорокіна, Т. Шульца. Аналізу різноманіття соціальної практики студентської молоді присвячено чимало праць таких вітчизняних учених, як Л. Аза, В. Арбеніна, В. Бакіров, Є. Головаха, Н. Костенко, С. Макеєв, І. Мартинюк, Б. Нагорний, В. Ніколаєвський, С. Оксамитна, Н. Побєда, В. Пилипенко, Л. Сокурянська, Л. Хижняк, В. Чорноволенко, С. Щудлю, О. Якуба.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Однак існує потреба у вирішенні таких завдань: визначити функції вищої освіти при формуванні студентського моностилю, з'ясувати умови появи та роль зворотного взаємозв'язку при формуванні студентського моностилю в соціальному інституті освіти .

Формування цілей статті. Мета дослідження полягає в описі науково-методичних засад формування студентського моностилю в просторі вищого навчального закладу.

Виклад основного матеріалу. З функціонального погляду, освіта є невід'ємним структурним елементом соціальної системи. До реальних функцій системи освіти, зокрема й вищої, належать такі: відтворення й підтримка культурних і ціннісних зразків; соціалізація молодого покоління; виявлення й розвиток інтелектуального, морального й фізичного потенціалу

особи; підготовка кваліфікованих фахівців, які відповідають потребам ринку праці тощо.

З погляду Е. Дюркгейма, завданням освіти є підтримка стабільності суспільства; за допомогою освіти новим поколінням мають передаватися базові моральні принципи, почуття солідарності й приналежності до групи; вона покликана надавати зразки моральності, спрямованої на підтримку національної згуртованості й соціальної солідарності: «Суспільство, щоб мати можливість зберігатися, потребує того, щоб праця між його членами розподілялася. Ось чому суспільство готує собі своїми власними руками за допомогою виховання спеціалізованих працівників, яких воно потребує» [5, с. 249]. Розподіл праці передбачає і розподіл соціальних функцій, до виконання яких індивіда має бути підготовлено завчасно.

Як механізм реалізації поставленого завдання можна розглядати засоби інтелектуальної культурної інтеграції.

Сформований у студентів габітус має відповідати принципам соціальної та культурної структури суспільства, забезпечувати її стабільність і підтримувати структуру (адже у зворотному разі підриватиметься цінність самої освіти як соціального інституту).

Формування «усередненого» габітусу вимагає використання набору ознак, властивостей і ресурсів, наявних у соціальному інституті вищої освіти. Зазначені характеристики дозволяють забезпечити функціонування соціокультурного простору, у межах якого відбувається життя студентів. Відповідно такі умови викликають потребу появи специфічних стильових характеристик поведінки (студентський стиль життя). Засадами зближення стильових практик є інтелектуальна та логічна інтеграція студентів шляхом їх навчання подібних форм вираження думок, дій, загальних принципів організації мислення. Тобто йдеться про стандартизацію габітусів, що одночасно має поширюватися як на сукупність соціальних практик, так і на трудову поведінку. У такому разі загальна система освіти має «спільний

знаменник» у вигляді єдиного стандарту, у якому має бути закладено не лише аксіологічні, але й такі праксеологічні характеристики, як формування стандарту, типу і манери поведінки студентської молоді. Функціонування такого стандарту сприятиме зближенню форм реакції та способів життєдіяльності не лише студентства як певної соціальної групи, але й інтегрувати їх життєві практики єдиною інтенцією.

Відповідне завдання в сучасній Україні інституціоналізовано, але не поставлено. Фактично йдеться про певний стандарт, яким має бути стандарт вищої освіти, що передбачав би набір певних характеристик, яким має відповідати студент під час випуску. На університет покладається завдання забезпечити (виховати) суму таких характеристик у кожного індивіда. При цьому поза увагою є його вихідні позиції (зокрема сироти, представники різних класів т.ін. мають відповідати «на виході» єдиному набору соціально-психологічних характеристик). Зазначені функції закріплено в чинному Законі України «Про вищу освіту» [6].

Однією з базових характеристик особи з вищою освітою до цього часу є інтелігентність. При цьому питання, поставлене А. Гармашем, «Чи є інтелігенція окремою, самостійною соціальною групою, або в кожній соціальної групи є своя особлива категорія інтелігенції?», на наш погляд, не має на сьогодні однозначної відповіді з огляду на визначення інтелігенції, запропоноване у Великій радянській енциклопедії («суспільний прошарок людей, які професійно займаються розумовою, переважно складною, творчою працею, розвитком і поширенням культури») [4; 8]. Таким чином, з позиції формування габітусу зазначені особи мають належати до керівного прошарку. Однак здебільшого цього не спостерігається.

Більше того, у сучасному суспільстві ця категорія інтелігенції розрослася до небувалих розмірів. Соціальна демократично-бюрократична система породила значну кількість людей, які належать до цієї категорії, що не завжди може бути виправдано з погляду суспільних потреб виробництва,

проте пояснюється політичними потребами керівного класу [4]. З огляду на вищезазначене, можна констатувати факт симулякризації інтелігенції, що на сьогодні перетворюється на певний символічний статус, який у процесі габітального впливу постає як соціонормативна модель (одного із варіантів «ідеального габітусу»).

Останню тезу може бути підтверджено також думкою Е. Амбарцумова щодо того, що соціокультурна, особистісна і статусна привабливість вищої освіти сприяє надбанню «інтелігентності», тобто здатності молоді людини постійно отримувати знання, «уміти вчитися» впродовж життя, а не лише в період навчання у ВНЗ, готовності розуміти інших людей й інші культури. Одна з цілей вищих навчальних закладів – бути провідниками соціокультурних ідей, формувати справжню інтелігенцію [8]. Фактично через категорію «інтелігентність» як моделі «ідеального габітусу» формуються засади для дальшої габітальної трансформації (впродовж усього життя).

З іншого боку, розглядаючи формування серед студентської молоді «усередненого габітусу», ми мусимо зважити на той факт, що вища освіта формує здатність до інтерпретаційної діяльності – розуміння змістової й оцінної інформації в конкретній соціальній ситуації. У такому разі практично збільшується можливість варіацій габітуалізованих практик: рівень освіти не лише позначається на способі мислення, поведінці кожної людини – він створює передумови для самостійного перетворення цінностей культури, моральності з предметів рефлексії на змістову основу життєдіяльності конкретного індивіда.

Будучи критерієм соціальної стратифікації, освіта значною мірою орієнтується на особисті здібності індивідів (на розвиток яких спрямовано весь педагогічний процес). Ці здібності на початковому етапі переважно розвиваються сім'єю, і на час вступу на навчання часто в розвиток здібностей зроблено значні інвестиції. Фактично використання сімейного (економічного) капіталу забезпечує суттєві переваги навіть в умовах

навчального закладу, де переважно критерієм стратифікації постають власне здібності. ВНЗ продовжує (інституціоналізує) таку нерівність, навіть поглиблює її та закріплює. Таке закріплення відбувається через культурні межі нерівних груп за рахунок того, що за час навчання студенти формують свій власний культурний капітал. Таким чином, стратифікація всередині інституту освіти й відтворення нерівності через освіту є неминучими, однак у процесі трудової соціалізації характер актуальних здібностей може змінюватися. Так, для менеджера на першому плані буде не пам'ять, а особистісні ознаки, для хірурга – не просто знання, а моторика кінцівок тощо. Фактично до початку трудової соціалізації соціальна ієрархія, що склалася, є тимчасовою.

Слід також звернути увагу на те, що в запропонованому трактуванні вища освіта розглядається як певний усереднений набір соціальних характеристик, у той час як в окремих господарських практиках цінності набуває варіативність думок і суджень. У розвинених країнах освіта вважається одним з елементів приналежності до середнього класу: на відміну від України освіта забезпечує там не лише зайнятість в інтелектуальних сферах діяльності, але й рівень професіоналізму і ціннісних настанов, що дозволяє посісти відносно стабільну позицію на ринку праці. Сталість такої позиції створює передумови для стабільності як власне соціальної структури суспільства, так і стану середнього класу (що переважно складається з осіб, які мають освіту). При цьому освіта (знання) в умовах інтелектуальної діяльності постає засобом збереження соціального статусу та критерієм конкурентної боротьби, що зумовлює потребу у її (їх) постійному поповненні. Середнім класом керує постійне прагнення до нового прикладного знання, здатного забезпечити гідне місце в сучасному світі. Зазначене поряд з іншим забезпечує умови для підтримки «середнього габітату» (під час неперервної освіти впродовж життя).

На сьогодні освіта є в сучасному суспільстві легітимізованим засобом (за Бурдьє – «легітимним способом навіювання»). Тобто вважається, що результат освіти є суспільно легітимізованим усередненням, а відтак тривалість навчання визначає міру завершеної педагогічної праці з формування габітусу в його кінцевій, наперед заданій формі. Одночасно тривалість навчання постає також самостійним критерієм підтримки соціальної ієрархії, визначаючи рівень освіти та соціальну готовність індивіда до відповідальності певного рівня.

Аналізуючи процес формування моностилю [2; 11], у соціальному інституті освіти також заслуговує на увагу роль зворотного взаємозв'язку в цьому процесі. Такий зв'язок здійснюється представниками середнього класу (який здебільшого і є продуктом соціального інституту вищої освіти). З одного боку, це пов'язано з тим, що всередині середнього класу формуються та деформуються певні соціальні норми, які в подальшому транслуються та інституціоналізуються системою освіти. Також заслуговує на увагу той факт, що до середнього класу входять і власне викладачі. Їх можна назвати основними носіями ціннісних і поведінкових ідеалів середнього класу: саме завдяки їхній діяльності студенти мають можливість отримати необхідну базу знань і норм, що дозволить їм або зберегти свій серединний статус у суспільстві, або підвищити свої шанси щодо висхідної соціальної мобільності. Варто зауважити, що викладачі володіють лише частиною соціальних норм середнього класу (останніми роками спостерігається тенденція щодо скорочення володіння нормативною системою. Фактично для повноцінної соціалізації має забезпечуватися адекватний контекст студентів з усією сукупністю норм і цінностей класу (зокрема професійних).

При цьому «усереднені» практики диференційовано стилем життя як способом і схильністю до дії, що, як було доведено вище, залежать від обсягу і структури капіталів (індивідуальних і сімейних, культурних і матеріальних). Такі капітали відіграють важливу роль у процесі вибору напрямку та здобутті

вищої освіти сучасною молоддю. Структура й обсяг соціального капіталу, зокрема батьківського, визначають стиль життя індивіда через рівень і якість отриманої освіти.

П. Бурдье був переконаний, що система прийому до ВНЗ – один із механізмів соціального відбору, який спирається на критерій культурного капіталу, що визначається як один з трьох основних типів капіталу разом з економічним і соціальним. Власне культурний капітал постає в трьох іпостасях. По-перше, як інституціональний, що віддзеркалює головним чином наявність диплома про закінчення вишу. По-друге, «засвоєний», що зумовлено передусім засвоєнням культурних традицій і форм: добрий смак, знання мов, правила доброго тону та інші неформальні культурні знання, особливо ті, які індивід отримав на ранніх етапах сімейної соціалізації. По-третє, «матеріалізований», що виявляється у володінні конкретними об'єктами, які мають культурну цінність (цит. за [7]).

На думку П. Бурдье, іспит – це не просто наочне вираження цінностей освіти й імпліцитних виборів системи освіти. Іспит є одним із дієвих інструментів навіювання панівної культури і цінностей цієї культури [3, с. 149]. Збільшення кількості іспитів, розширення їх соціальної значущості та зростання їх функціональної ваги всередині системи освіти є певним виявом загальної тенденції сучасних суспільств до усереднення габітусу. Однак для цього потрібні певні передумови, якими постають знання та цінності, що має індивід на «вході» в систему освіти. Для перевірки цього також використовуються іспити.

Умови соціалізації, що пропонує ВНЗ, не зводяться лише до повчальної діяльності у сфері передання професійних знань. Суттєве значення надається також і формуванню соціально-культурних компетенцій. Для цього до змісту освіти перших двох років навчання рекомендується включати дисципліни, що виконують загальнокультурну функцію, а також такі, що становлять фундамент підготовки майбутнього спеціаліста. Їх освоєння орієнтує на

розвиток осіб, формування системи життєвих цінностей, соціальних норм й інших елементів культури.

У той же час формування активної соціальної позиції і навичок соціальної та культурної компетентності не досягається лише за допомогою навчання і засвоєння знань. У Законі України «Про вищу освіту» у статті 1 зазначено: «Зміст вищої освіти обумовлено цілями та потребами суспільства, системою знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних і громадянських якостей, що мають бути сформовані в процесі навчання з урахуванням перспектив розвитку суспільства, науки, техніки, технологій, культури та мистецтва» [6]. У такий спосіб простежується взаємозв'язок між освітою і вихованням громадянина як цілісної соціальної структури та розвитком і пріоритетами перетворення суспільства.

Одночасно урахувуючи, що до ВНЗ вступає відносно доросла особистість, виховання у ВНЗ перетворюється на механізм соціалізації та адаптації молоді людини до дорослого життя (насамперед у межах функцій середнього класу). Виховання в такому разі становить собою опосередкований референтною групою процес цілеспрямованого впливу на інтелектуальний, духовний, фізичний і культурний розвиток особистості. У процесі підготовки студентів у ВНЗ має забезпечуватися взаємозв'язок виховного, навчального й наукового аспектів активності індивіда. На сьогодні в Україні зазначені складові збузилися до формальної реалізації освітніх, професійних програм і навчальних планів. Відстеження власне професійної готовності (як відповідності конкретного індивіда освітньо-професійним характеристикам) не проводиться, а тому соціальні якості виявляються поза межами формального (технократичного) підходу до оцінювання соціально-професійної готовності студентів.

Як зазначав П. Бурдьє, сучасним суспільствам безсумнівно все краще і краще вдається вимагати від школи, щоб вона створювала і гарантувала все більше й більше кваліфікованих індивідів, якнайкраще пристосованих до

запитів економіки, однак такі обмеження автономії, надані системі освіти, більшою мірою уявні, ніж реальні, оскільки підвищення мінімуму технічної кваліфікації, потрібне для виконання професійної праці, не забезпечує скорочення розбіжності між технічною кваліфікацією, яку гарантує іспит, і соціальною якістю, якою студента наділено (так званий ефект сертифікації). Система освіти, що відповідає нормам технократичної ідеології, здатна принаймні також якісно, як і традиційна система, надавати освітньої винятковості виробленим нею і підтвердженим дипломом продуктам якості, незалежної від здібностей, необхідних для певної посади, до якої диплом надає легітимний доступ. Інакше неможливо було б зрозуміти, чому стільки професійних посад із різними назвами і різною зарплатнею може бути зайнято індивідами, які (відповідно до гіпотези Бурдьє) відрізняються лише кваліфікаційним рівнем, отриманим у вищій школі, однак мають дублерів, які через відсутність у них документа про освіту приречені на становище підлеглих, хоча їх професійна ефективність робить їх незамінними [3, с. 178-179].

Опосередковано неформальну підготовку й оцінювання запроваджували навіть у радянській вищій школі. Так, наприкінці 1980-х років В. Лісовський у роботі «Радянське студентство. Соціологічні нариси» писав про суттєве поширення елементів студентського самоврядування у вишах країни. Науковець окреслив три основні сфери участі студентів в управлінні ВНЗ: співуправління (включення студентів до вчених рад ВНЗ і факультетів, активну участь у вирішенні загальновишівських проблем), самоврядування у виробничому й навчально-виховному процесі, самоврядування у сфері побуту і дозвілля. Елементи самоврядування були наявні в роботі гуртожитків, студентських загонів, спортивній і культурно-масовій роботі [9]. Тобто під час виконання подібних функцій ставало можливим оцінити реальні практики індивіда та його психологічно-професійні характеристики, що сукупно й надавали уявлення про

неформальний характер готовності до прийняття на себе відповідальності тощо.

Включення студента до цих організованих форм – як освітні, так і дозвіллієві – формує етап біографії індивіда, є частиною «біографічного конструктора» (дає можливість через конструювання ролей прискорити набуття соціального досвіду). Індивідуальні біографічні ситуації в сучасному суспільстві замінюються інституціональними біографічними зразками, що якісно спостерігається в період молодості, коли виникає «об'єктивна», інституціонально зумовлена потреба здобуття соціального досвіду, однією з форм якого є вища освіта як інституційна характеристика наявності такого досвіду. Однак на сьогодні цінність такого досвіду під час навчання у ВНЗ зменшується, через що індивідуальна біографія індивіда набуває ознак студентської повсякденності й розглядається ним як результат власної життєвої стратегії. Зовнішні обставини, що позначаються на приватній сфері, набирають вигляду біографічних наслідків для конкретної особи. ВНЗ по суті забезпечує лише інституційний простір, у якому індивідуальні життєві практики студентської молоді організовуються. Реально така інституціоналізація виявляється у вигляді певного стилю життя, що частково впливає на дальшу інституціоналізацію та конструювання життєвих практик. Тобто соціальний інститут освіти створює простір, у якому розгортається соціальна дія або практика, що визначається єдиною інтенцією і визначає стиль життя.

Таким чином, соціокультурна роль ВНЗ і селекція студентів зумовлюють реалізацію функції системи вищої освіти, яка зводиться не лише до когнітивної (передання професійних знань), але й створює простір для формування уніфікованого способу життя студентства (моностилу), важливими ознаками якого є орієнтація на професіоналізм, пізнавальну активність, творчий підхід до справи, активні соціальні практики.

Ще однією ознакою, притаманною сучасній українській освіті, яку не аналізував П. Бурдьє, є її масовизація та класова плюралізація. Соціальний інститут вищої освіти перестав повною мірою виконувати функції «засобу соціальної сегрегації». Фактично відбулася масовизація вищої освіти, що призводить до непотрібності підготовлених за фахом випускників на ринку праці, про що свідчать дані щодо випускників, які отримали направлення на роботу [10].

Для сучасного українського ринку освітніх послуг характерні дві тенденції – наявність надмірної освіти й невисокий рівень підготовки фахівців. І перше, і друге є результатом відсутності сегрегації «на вході». Фактично вітчизняна вища освіта перестала відігравати «класичну» (за П. Бурдьє) соціальну роль у суспільстві. Відсутність соціального змісту вищої освіти та його ритуалізація по суті визначають життєві стратегії та моделі поведінки сучасного студентства. Зарубіжні дослідники переконані, що аналіз мотивів здобуття професійної освіти свідчить про їх використання як інструмента досягнення життєвого кредо тих, кого можна назвати «молодими перфекціоністами», які прагнуть досягти успішної кар'єри і матеріального благополуччя. При цьому відсутність соціальної стратифікації на «вході» та «виході» соціального інституту вищої освіти зумовлює конкуренцію поза його межами.

Висновки з даного дослідження. Таким чином, проаналізувавши науково-методичні засади формування студентського моностилю у просторі вищого навчального закладу, визначивши функції вищої освіти при формуванні моностилю, з'ясувавши умови появи та роль зворотного взаємозв'язку при формуванні студентського моностилю в соціальному інституті освіти, можемо констатувати, що студенти швидше орієнтовані на власні очікування участі в діяльності інституту вищої освіти. При цьому чи вдасться їм реалізувати на практиці зазначені завдання – залишається відкритим питанням, особливо в контексті соціальної неготовності до зміни

характеру і методів конкурентної боротьби за межами соціального інституту освіти. У разі коли підготовка фахівців з вищою освітою відбувається масово, практично без конкуренції (нестача студентів зумовлює навіть їх штучне утримання на бюджетних місцях), можна констатувати, що більшість із них не має достатнього соціального досвіду та соціальної готовності до майбутньої професійної діяльності.

Перспективи подальших розвідок. У перспективі вбачаємо актуальними дослідження студентського моностилю через призму аналізу форм і методів студентського самоврядування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баимбетов А. А. Молодежь в кризисном социуме / А.А. Баимбетов, Г. А. Кабакович, Р. Т. Насибуллин, Ф. Г. Хайруллин : монография. – М.: Издательство института социологии РАН, 1998. – 106 с.
2. Батыгин Г. С. Концептуальная модель образа жизни и система показателей / Г. С. Батыгин // *Общественные науки: [Научный журнал]*. – 1981. – № 2. – С. 14 – 22.
3. Бурдьё П. Воспроизводство: элементы теории системы образования / Пьер Бурдьё, Жан-Клод Пассрон; [пер. Н. А. Шматко]; Моск. Высш. шк. социал. и экон. наук. – М.: Просвещение. – 2007. – 267 с.
4. Гармаш А. Тюремные тетради. Возникновение интеллигенции [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://avtonom.org/old/lib/theory/gramshi_ttetradi.html?q=lib/theory/gramshi_ttetradi.html
5. Дюркгейм Э. Социология. Её предмет, метод, предназначение / Дюркгейм Э. – М., 1995. – 254 с.
6. Закон України «Про вищу освіту»: [Електронне видання] / Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>.
7. Зарицкий Т. Культурный капитал и доступность высшего образования (по результатам сравнительного исследования опросов московских и варшавских студентов вузов) / Т. Зарицкий // *Экономика образования: [Научно-методический журнал]*. – №1. – 2007. – С. 11–27.
8. Интеллигенция / [Е. А. Амбарцумов, Л. К. Ерман] // Яндекс. Словари. БСЭ. – 1969–1978: [Электронное издание]. – Режим доступа : <http://slovari.yandex.ru/интеллигенция/БСЭ/Интеллигенция/>
9. Лисовский В. Т. Советское студенчество: [Социол. очерки] / В. Т. Лисовский. – М.: Высш. шк., 1990. – 302 с.
10. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2011/12 навчального року. Статистичний бюлетень [Електронне видання]. – Державна служба статистики України. – Київ, 2012. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua
11. Стили життя: панорама змін: [кол. моногр.] / НАН України, Ін-т соціол. ; за ред. М. О. Шульги ; [авт. кол.: М. О. Шульга [та ін.]. – К.: Ін-т соціол. НАН України, 2008. – 416 с.

Statement of the problem. Education can be interpreted as a form of human practice concerning transfer of cultural experience and learning as a form of socialization and education rights and as a social institution to implement a number of functions that promote integration and social stability. Today the Institute of Education complicated task.

Urgency. The growth dynamics of social and economic integration processes prevent the subject at the company, makes demands not only professional, but also to individual moral readiness for the implementation of a particular set of social and labour functions. Therefore, almost the only social institution that is able to ensure the task is institution of higher education.

The purpose of the article – to describe the scientific and methodological principles of forming student monostyle within higher education.

Our task was to study – to determine the function of higher education in the formation of student monostyle, to determine the conditions of emergence and role in the formation of the inverse relationship student monostyle in social education institute.

Summary. From a functional point of view, education is an essential structural element of the social system. To the real functions of education include: restoration and maintenance of cultural values and samples; socialization of the young generation; identification and development of intellectual, moral and physical capacity of a person; training of qualified professionals to meet the needs of the labour market and so on.

The task of education is to maintain social stability. With the new generation of education have passed the basic moral principles of solidarity and belonging to the group. education should provide examples of morality to support the national cohesion and social solidarity.

As a mechanism for the implementation of the task can be considered intellectual tools of cultural integration. Formed in habit students must comply

with the principles of social and cultural structure of society, to ensure its stability and support structure.

One of the basic characteristics of persons with higher education to date is intelligence. From the standpoint of habit forming these individuals must belong to the governing stratum. Also in this category of modern society, the intelligentsia has grown to unprecedented proportions. The social democratic-bureaucratic system has generated a significant number of people belong to this category, which can not always be justified from the point of view of social needs, but is explained by the political needs of the governing class.

Higher education is seen as a particular set of social average performance, while in some business practices becomes variability values opinions and judgments. Middle class manages the constant striving for new applied knowledge that can provide a worthy place in the world.

Conclusions and outcomes. We reviewed the scientific and methodological bases of formation in space monostyle student of the university, defined functions of higher education in the formation monostyle, found conditions for the appearance and role in the formation of the inverse relationship monostyle student in social education institute. We can state that most students are focused on their own expectations participate in the activities of the institute of higher education.